

ПСИХОЛОГІЯ

Обсяг: 9 кредитів ЄКТС

Семестр: I – II. **Курс:** I

Дні, Час, Місце: згідно розкладу

LABORE ET ZELO

Інформація про викладача

Ім'я	Горянська Анжела Михайлівна
-------------	-----------------------------

Контакти	pesotskie2@gmail.com
-----------------	--

Робоче місце	кафедра психології (ауд. 236 навчального корпусу №2)
---------------------	--

Години консультацій	Середа: 13.30 – 14.50
----------------------------	-----------------------

Опис курсу

«Психологія» – навчальна дисципліна з циклу професійної підготовки, що сприяє розвитку у студентів спеціальності 013 Початкова освіта загальних і професійних компетентностей, які є необхідною передумовою психологічної готовності до успішної педагогічної діяльності у сфері «людина-людина». Вона орієнтована на забезпечення студентів-початківців теоретичними знаннями про загальні методологічні основи психології, про сутність, структуру, функції, закономірності походження і розвитку психіки як основи життєдіяльності організму і про особистість як особливе інтегруюче утворення, що пов'язує в одне ціле різні психічні процеси, стани і властивості індивіда та надає його поведінці необхідної послідовності та стійкості; а також системою знань про механізми, загальні закономірності та умови розвитку психіки молодших школярів та її особистості впродовж життя в онтогенезі, зокрема в умовах освітнього процесу.

Вивчення даної дисципліни підвищить вашу здатність виявляти психологічну складову проблем, що виникають в процесі навчально-професійної діяльності, аналізувати й правильно оцінювати психологічний стан, індивідуально-типологічні особливості інших людей і молодших школярів зокрема, прогнозувати їх реакції та поведінку, керувати своїми емоціями в умовах спілкування, навчальної діяльності, що дозволить ефективніше взаємодіяти з людьми в системі міжособистісних стосунків, обирати адекватні способи впливу, оптимізувати процеси саморозвитку та самовдосконалення.

Як комплексна навчальна дисципліна, курс «Психологія» складається з двох розділів: «Загальна психологія» та «Вікова та педагогічна психологія».

«Загальна психологія» як базова, фундаментальна галузь науки покликана сприяти розумінню сутності предмету загальної психології, загальних закономірностей функціонування психіки, її розвитку в філогенезі і онтогенезі, основних етапів розвитку психологічної науки, її напрямів та сучасного стану; розвивати уміння орієнтуватися в основних принципах психології, методах та конкретних методиках дослідження психічних явищ; сприяти розумінню специфіки особистості як суб'єкта самовизначення і самоуправління, її індивідуально-типологічних особливостей; сприяти розумінню загальних закономірностей пізнавальної та емоційно-вольової сфери;

формувати уміння застосовувати отримані психологічні знання на практиці під час розв'язку реальних проблем, ситуацій та виконання різних дослідницьких завдань.

«Вікова та педагогічна психологія» – дві галузі психології, що забезпечують психологічну базу усього педагогічного процесу, як навчання так і виховання. Вони мають на меті сприяти розумінню логіки процесу розвитку психіки людини як впродовж життя, так і в конкретно в молодшому шкільному віці; основних закономірностей та етапів психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку та особистості майбутнього вчителя початкових класів; сприяти розумінню найважливіших особливостей дитячої психології, психології дорослого; сприяти формуванню уявлення про механізми формування особистості в процесі її навчання та виховання; формувати уміння самостійно визначати потенційні можливості розвитку в учнів та враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів в освітньому процесі НУШ; розвивати уміння своєчасно встановлювати причини відставання в навчанні і порушень поведінки окремих учнів, визначати найбільш ефективні шляхи уникнення цих явищ у початковій школі.

Дисципліна вивчається протягом першого року навчання. Слідує за дисципліною «Теорія виховання в початковій школі», «Теорія і методика навчання технологічної освітньої галузі в початковій школі», «Теорія і методика навчання мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі», «Теорія і методика навчання громадянської і історичної освітньої галузі в початковій школі», «Теорія і методика навчання соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі в початковій школі», «Теорія і методика навчання інформатичної освітньої галузі в початковій школі», «Теорія і методика навчання фізкультурної освітньої галузі в початковій школі», «Теорія і методика навчання мистецької освітньої галузі в початковій школі», «Основи природознавства з методикою навчання природничої освітньої галузі в початковій школі», «Основи математики з методикою навчання математичної освітньої галузі в початковій школі».

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОПП «Початкова освіта» сприяє досягненню здобувачами таких **програмних результатів навчання**:

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПР-17. Виявляти професійну мобільність та здатність до адаптації й самовдосконалення в професійній діяльності.

Мета курсу - забезпечення студентів теоретичними знаннями про загальні методологічні основи психології, про сутність, структуру, функції, закономірності походження і розвитку психіки, як основи життєдіяльності організму і про особистість як особливе інтегруюче утворення, що пов'язує в одне ціле різні психічні процеси, стани і властивості індивіда та надає його поведінці необхідної послідовності та стійкості; також, засвоєння студентами системи знань про механізми, загальні закономірності та умови розвитку психіки дітей молодшого шкільного віку в умовах освітнього процесу НУШ.

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОПП «Початкова освіта» сприяє набуттю здобувачами **компетентностей**:

ІК-3 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-13. Здатність адаптуватися і діяти в новій ситуації у професійній діяльності, бути спроможним до професійної мобільності та самовдосконалення.

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (36/14* год.), практичних занять (16/6* год.) та лабораторних занять (38/16* год.), організації самостійної роботи студентів в бібліотеках та комп'ютерних мережах (180/234*). Викладач використовуватиме словесні, наочні та практичні, а також проблемні і інтерактивні методи навчання; завдання, які передбачають відтворення та узагальнення знань, прості та складні розумові операції, продуктивне мислення, дослідницьку діяльність та створення певних мовленнєвих конструкцій (тези, анотації, есе, рецензії), рефлексивні завдання. Окрім лекційної та практичної форми роботи передбачається проведення індивідуальних та групових консультацій.

Перевірка теоретичного навчального матеріалу проводиться методами індивідуального та фронтального опитування; письмового тестування; тестування на платформі Moodle/ Уніком-НДУ; виконання практичних завдань: презентація, ІНДЗ, підсумковий контроль знань, екзамен.

Матеріали, які потрібні для викладання курсу: підручники, вказані у списку основної

літератури, мати доступ до інтернету, необхідно, також, бути зареєстрованим на відповідній сторінці на платформі Moodle/ Уніком-НДУ.

* – денна/заочна форми навчання

Організація навчання

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
РОЗДІЛ І			
ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ			
1.	Предмет психології як науки	2	2
2.	Розвиток психіки та свідомості	2	
3.	Психологія особистості (структура, активність, розвиток)	2	2
4.	Індивідуально-психологічні властивості дітей. Характер. Темперамент. Здібності	2	
5.	Психологічний аналіз діяльності та спілкування в (структура, функції, види)	2	
6.	Особистість у групі	2	
7.	Пізнавальні процеси: Увага. Відчуття. Сприймання	2	2
8.	Пізнавальні процеси: Мислення. Пам'ять. Уява	2	
9.	Емоційно-вольові процеси. Емоції та почуття. Воля	2	
Всього за розділ І		18	6
РОЗДІЛ ІІ			
ВІКОВА ТА ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ			
1.	Предмет, завдання, методи вікової та педагогічної психології	2	2
2.	Закономірності і динаміка психічного розвитку й формування особистості в онтогенезі	2	2
3.	Психологія дошкільного періоду як фундаментального періоду в онтогенезі молодшого школяра	2	2
4.	Психологічна готовність дитини до вступу до школи	2	2
5.	Психічний розвиток і формування особистості молодшого школяра	2	
6.	Учбова діяльність як провідна діяльність молодшого школяра	2	
7.	Психологічні особливості становлення особистості майбутнього вчителя початкових класів	-	
8.	Психологія процесу навчання та умови його оптимізації в початковій школі	2	
9.	Психологія учбової діяльності в умовах НУШ	2	
10.	Психологія виховання і самовиховання в умовах НУШ	2	
11.	Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя початкових класів	-	
Всього за розділ ІІ		18	8
Всього		36	14

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
РОЗДІЛ I			
1.	Предмет психології як науки	2	2
2.	Розвиток психіки та свідомості	2	2
3.	Психологія особистості (структура, активність, розвиток)	2	
4.	Індивідуально-психологічні властивості особистості (темперамент, характер, здібності)	2	
5.	Психологічний аналіз діяльності та спілкування	2	
Всього за розділ I		10	4
РОЗДІЛ II			
1.	Предмет, проблеми, завдання вікової та педагогічної психології	2	
2.	Закономірності і динаміка психічного розвитку й формування особистості в онтогенезі	2	
3.	Психічний розвиток і формування особистості молодшого школяра	2	2
Всього за розділ II		6	2
Всього		16	6

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
РОЗДІЛ І			
1.	Психологія особистості	2	2
2.	Темперамент, характер, здібності	2	2
3.	Відчуття та сприймання	2	
4.	Пам'ять. Увага	2	2
5.	Мислення. Уява	2	
6.	Емоційно-вольові процеси	2	
Всього за розділ І		12	6
РОЗДІЛ ІІ			
1.	Методи вікової психології	2	2
2.	Психологія дошкільного періоду як фундаментального періоду в онтогенезі молодшого школяра	2	2
3.	Психологічна готовність дитини до вступу до школи	2	2
4.	Психічний розвиток і формування особистості молодшого школяра	4	4
5.	Учбова діяльність як провідна діяльність молодшого школяра	4	
6.	Психологічні особливості становлення особистості майбутнього вчителя початкових класів	2	
7.	Психологія процесу навчання та умови його оптимізації в початковій школі	2	
8.	Психологія учбової діяльності в умовах НУШ	2	
9.	Психологія виховання і самовиховання в умовах НУШ	2	

10.	Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя початкових класів	4	
Всього за розділ II		26	10
Всього		38	16

Самостійна робота

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна	заочна
РОЗДІЛ I		
ТЕМА 1. Предмет психології як науки	10	12
ТЕМА 2. Розвиток психіки та свідомості	10	12
ТЕМА 3. Психологія особистості (структура, активність, розвиток)	10	12
ТЕМА 4. Індивідуально-психологічні властивості особистості. Характер. Темперамент. Здібності	10	12
ТЕМА 5. Психологічний аналіз діяльності та спілкування в (структура, функції, види)	10	12
ТЕМА 6. Особистість у групі	3	12
ТЕМА 7. Пізнавальні процеси: Увага. Відчуття. Сприймання	7	12
ТЕМА 8. Пізнавальні процеси: Мислення. Пам'ять. Уява	10	10
ТЕМА 9. Емоційно-вольові процеси. Емоції та почуття. Воля	10	10
Разом за розділ I	80	104
РОЗДІЛ II		
ТЕМА 1. Предмет, завдання, методи вікової та педагогічної психології	9	12
ТЕМА 2. Закономірності і динаміка психічного розвитку й формування особистості в онтогенезі	9	12
ТЕМА 3. Психологія дошкільного періоду як фундаментального періоду в онтогенезі молодшого школяра	9	12
ТЕМА 4. Психологічна готовність дитини до вступу до школи	9	12
ТЕМА 5. Психічний розвиток і формування особистості молодшого школяра	10	12
ТЕМА 6. Учбова діяльність як провідна діяльність молодшого школяра	9	12
ТЕМА 7. Психологічні особливості становлення особистості майбутнього вчителя початкових класів	9	12
ТЕМА 8. Психологія процесу навчання та умови його оптимізації в початковій школі	9	12
ТЕМА 9. Психологія учбової діяльності в умовах НУШ	9	12
ТЕМА 10. Психологія виховання і самовиховання в умовах НУШ	9	12
ТЕМА 11. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя початкових класів	9	10
Разом за розділ II	100	130
Разом	180	234

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Розділ 1. «Загальна психологія»:

Результат навчання, що оцінюється		Бали
Розділи навчального курсу 20 балів	Підготовка виступу на 1 питання з плану занять на вибір студента (в аудиторії або надісланий через Інтернет) критерії: ґрунтовність (1 б.), науковість висловлювань (1 б.);	2
	Презентація (тема на вибір студента) критерії: відповідність темі, наукова термінологія (1 б.), логіка викладу, наявність самостійних висновків (1 б.).	2
	Лабораторний практикум (виконання лабораторної роботи, усього 6 л.р.). Критерії (по кожній лабораторній роботі): правильність виконання (0,5 б.), правильність формулювання висновків (0,5 б.).	6
	Складання опорного конспекту теми (усього 5 тем) Критерії (по кожному конспекту): повнота змісту (0,5 б.), структурність (0,5 б.).	5
	Створення психологічного словника критерії: вичерпність (1б.), ґрунтовність (1б.), систематичність (1б.).	3
	Вирішення психологічних задач критерії: логічність (1б.), науковість аргументації (1б.),	2
ІНДЗ «Емоційно-вольова сфера особистості» 10 балів	Розуміння психологічних особливостей емоційно-вольової сфери особистості та їх вплив на її адаптацію до сучасних умов (критерії: відповідність темі, наукова термінологія (1б.), логіка викладу, наявність самостійних висновків (1б.), глибина розкриття теми (1б.);	3
	Обробка даних самодіагностики емоційно-вольової сфери та їх інтерпретація (критерії: правильність проведення самодіагностики (1б.), наявність правильно сформульованих висновків(1б.);	2
	Рефлексія емоційно-вольової сфери на основі отриманих результатів (критерії: глибина (1б.), неформальність рефлексивного аналізу (2б.);	3
	Оформлення роботи – 2б. (критерії: відповідність технічним вимогам, щодо оформлення (1б.), структурність, послідовність (1б.)).	2
Контрольна робота 1	Відповіді на питання тесту на платформі УНІКОМ	10
Контрольна робота 2	Відповіді на питання тесту на платформі УНІКОМ	10
Контрольна робота 3	Відповіді на питання тесту на платформі УНІКОМ	20
Підсумкове тестування 30 балів	Відповіді на питання підсумкового тесту на платформі УНІКОМ* Оцінка міри володіння знаннями програмного матеріалу. Оцінка здатності встановлення взаємозв'язків та формулювання суджень. Оцінка здатності враховувати психологічні закономірності при вирішенні психологічних ситуацій та задач. * - фіксується кількість правильних відповідей.	30
Усього:		100

Розділ 2. «Вікова та педагогічна психологія»

Результат навчання, що оцінюється	Бали
-----------------------------------	------

Розділи навчального курсу 40 балів	Підготовка виступу на 1 питання з плану занять на вибір студента (в аудиторії або надісланий через Інтернет) критерії: ґрунтовність (1 б.), науковість висловлювань (1 б.).	2
	Презентація (тема на вибір студента) критерії: відповідність темі, наукова термінологія (1 б.), логіка викладу, наявність самостійних висновків (1 б.), глибина розкриття теми (1 б.).	3
	Лабораторний практикум (виконання лабораторної роботи, усього 10 л.р.). Критерії (по кожній лабораторній роботі): правильність виконання (0,5 б.), правильність формулювання висновків (0,5 б.).	10
	Складання опорного конспекту теми (10 тем) – 10 б. Критерії (по кожному конспекту): повнота змісту (0,5 б.), структурність (0,5 б.).	10
	Підбір банку методик Методики на дослідження готовності до школи молодшого школяра 1 б. Методики на дослідження пізнавальної сфери молодшого школяра – 1 б. Методики на дослідження особистісної сфери молодшого школяра – 1б. критерії: відповідність меті дослідження – (0,5 б.), достатня кількість методик – (0,5 б.).	3
	Складання таблиці «Аналіз психол-го віку молодшого школяра» критерії: повнота змісту (1б.), ґрунтовність (1б.).	2
	Створення психологічного словника критерії: вичерпність (1б.), ґрунтовність (2б.), систематичність (2б.).	5
	Вирішення психологічних задач критерії: логічність (2б.), науковість аргументації (2б.), неординарність рішень (1б.).	5
Дослідницький проект «Психологічні особливості молодшого шкільного віку»	Розуміння психологічних особливостей молодшого шкільного віку та їх зв'язку з навчальною успішністю молодшого школяра - 3б. (критерії: глибина розкриття теми, наукова термінологія (1б.), логіка викладу (1б.), наявність самостійних висновків (1б.));	10
	Обробка даних діагностики психологічних особливостей молодшого шкільного віку та їх інтепретація – 2б. (критерії: доцільний добір методів та методик, правильність їх проведення (1б.), наявність: чітко визначеної мети, завдання, правильно сформульованих висновків (1б.));	
	Рекомендації щодо покращення навчальної успішності молодшого школяра через підвищення рівня ефективності його психол-х особливостей – 3б. (критерії: ґрунтовність (1б.), відповідність проблематиці (1б.), творчий підхід (1б.)).	
	Оформлення роботи – 2б. (критерії: відповідність технічним вимогам, щодо оформлення (1б.), структурність, послідовність (1б.)).	
Індивідуальне науково-дослідне завдання «Рефлексія професійно-особистісних якостей вчителя початкових класів»	Знання про професійно важливі якості особистості педагога та їх вплив на його ефективність, гнучкість, толерантність до невизначеності тощо - 2б. (критерії: відповідність темі, логіка викладу, (1б.), наявність самостійних висновків, глибина розкриття теми (1б.));	10
	Обробка даних самодіагностики професійно важливих якостей особистості та їх інтепретація - 2б. (критерії: правильність проведення (1б.), наявність: чітко визначеної мети, правильно сформульованих висновків (1б.));	

	Рефлексія професійно важливих якостей особистості на основі отриманих результатів - 2б. (критерії: глибина (1б.), неформальність рефлексивного аналізу (1б.));	
	Самостійний пошук в інтернет ресурсах психологічних методів та практик конструктивного емоційного реагування, стресостійкості та самозбереження психічного здоров'я - 2б. (критерії: повнота та глибина рекомендацій (1б.), їх відповідність виявленим проблемам (1б.)).	
	Оформлення роботи - 2б. (критерії: відповідність вимогам, щодо оформлення (1б.), структурність, послідовність (1б.)).	
Контрольна робота 1	Відповіді на питання тесту на платформі УНІКОМ	5
Контрольна робота 2	Відповіді на питання тесту на платформі УНІКОМ	5
Екзамен (письмовий або усний)	23-30 балів – виставляється, якщо студент точно і повно розкриває зміст питань білета. Чітко і логічно відпові на поставлені екзаменаторами запитання, вільно володіє науковою термінологією, наводить приклади з власної практики, демонструє бачення практичного застосування вивченого матеріалу під час роботи з молодшими школярами. Творчо вирішує практичні завдання. Вільно володіє нормативною, сучасною мовою. 19-22 балів – ставиться у випадку, коли під час відповіді студент допускає деякі неточності чи залишилась нерозкритою частина білета (до 15%) за умови, що принципові моменти було розкрито правильно. Незначні помилки усуваються самим студентом, коли на помилки вказує екзаменатор. Студент наводить приклади з власної практики, частково демонструє бачення практичного застосування вивченого матеріалу під час роботи з молодшими школярами. Вірно вирішує практичне завдання. Вільно володіє нормативною, сучасною мовою. 12-18 балів – достатньо володіє понятійним апаратом навчальної дисципліни. Уміння й навички студента дозволяють викласти матеріал досить логічно й послідовно, практичне завдання вирішує за зразком, узагальнення робить з допомогою викладача. Під час відповіді допускає серйозні помилки. Мовою володіє, але робить незначні помилки. 6-11 балів – виставляється, якщо відповідь нечітка з порушеною логікою викладу матеріалу й містить суттєві неточності. 30-50% змісту білета залишається нерозкритими. Відповідь репродуктивна, без узагальнень, не аргументована прикладами. На додаткові запитання екзаменатора відповідає в межах 45-50%. Мовою володіє, але робить багато незначних помилок. 0-5 балів – виставляється, якщо відповідь студента фрагментарна. Студент не засвоїв матеріал у межах програми навчальної дисципліни (менше 50%), не дає конкретної відповіді на питання білету, не наводить прикладів. На додаткові та навідні запитання екзаменатора майже завжди не знає правильної відповіді. Мова зі значними помилками.	30
Усього:		100

Політика курсу

Безпека – понад усе.

у разі включення сигналу «повітряна тривога» під час очного навчання ви під

керівництвом викладача повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

у разі включення сигналу «повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте повідомити про це викладача та перейти до безпечного місця.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом даного курсу. відвідування лекцій студентами реєструються, семінарсько-практичних занять – реєстрація відвідування обов'язкова. варіант індивідуального графіка навчання можливий за попередньої узгодженості плану роботи з викладачем.

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Запізнення. Крайньою межею здачі самостійної роботи, ІНДЗ та модульної контрольної роботи - є за день до заліку/екзамену.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі усного звернення до викладача.

Перескладання роботи студентів можливо протягом тижня після отримання оцінки на основі усного звернення до викладача.

Академічна доброчесність та плагіат.

Порушенням академічної доброчесності вважається: *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів, як нових наукових результатів; *фабрикація* – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; *списування* – використання письмових робіт із зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; *обман* – надання неправдивих даних; *використання гаджетів і девайсів*, коли це не дозволено.

Дотримання правил академічної доброчесності є обов'язковим для всіх здобувачів освіти.

Підходи до оцінювання самостійності та оригінальності виконаної роботи залежать від форми цієї роботи.

Зокрема, **оперативний контроль знань та вирішення психологічних задач** виконується студентом вдома або на занятті (за відповідних вказівок викладачів) з використанням усіх наявних джерел. При цьому обов'язково студентам будуть запропоновані також оперативні контролі знань для самостійного виконання без користування будь-якими джерелами інформації.

Контрольна робота на занятті виконується завжди тільки самостійно, без використання будь-яких джерел.

Усна відповідь на занятті - переважно самостійна без опори на джерела.

Написання есе, рецензій, відповідей на проблемні питання має бути повністю оригінальними з обов'язковими посиланнями, якщо використовується чужа думка чи точка зору.

Виконання **ІНДЗ** передбачає користування різними джерелами при обов'язковому посиланні.

При написанні **модульної контрольної роботи** не допускається користування будь-якими джерелами інформації або пристроями.

Мобільні пристрої на заняттях використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/pravula_rozporiadky.pdf) університету, а також принципів і правил поведінки, визначених у Етичному кодексі Ніжинського державного

університету імені Миколи Гоголя (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/etychkodex.pdf).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у формальній та неформальній освіті.

Література для вивчення дисципліни:

Основна:

1. Горянська А.М. Особистість. В кн. Загальна психологія : навч. посіб. / М.Д. Бойправ, В.П. Пісоцький, О.П. Щотка та ін.; за ред. О.П. Щотки, О.П. Пісоцького, О.І. Нещерет. Т 1. Ніжин :НДУ ім. М. Гоголя, 2018. С. 60 -102.
2. Горянська А.М. Емоції та почуття. В кн. Загальна психологія : навч. посіб. / М.Д. Бойправ, В.П. Пісоцький, О.П. Щотка та ін.; за ред. О.П. Щотки, О.П. Пісоцького, О.І. Нещерет. Т 2. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. С. 166 -191.
3. Горянська А.М., Пісоцький В.П. Психічний розвиток та формування особистості в онтогенезі: навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Київ, КНТ, 2017.144 с.
4. Горянська А.М. Психологія толерантності. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 158 с.
5. Горянська А.М., Пісоцький В.П. Комунікативна компетентність майбутніх вчителів початкової школи як умова їх успішної педагогічної діяльності. *Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи. Зб. матеріалів II-ї Міжнародної інтернет-конференції*, м.Ніжин, 21 жовтня 2021 року / Т.В. Гордієнко, Н.М. Демченко та ін. Ніжин; НДУ ім. М. Гоголя. С. 28-30.
6. Горянська А.М., Пісоцький В.П. Умови розвитку толерантності майбутніх вчителів початкової школи: *«Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи»: Збірник матеріалів III-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* / Укладач: Т.В.Гордієнко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2022. С. 21 – 24.
7. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ. Міністерство освіти та науки України. Київ: Центр учбової літератури. 2016. 272 с.
8. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра–К, 2020. 564 с.
9. Савчин М. В. Загальна психологія : підручник. Вид. 3-тє, стереотип. Київ, ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
10. Скрипченко О.В. та ін. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. Київ, Каравела, 2019. 400 с.
11. Поліщук В. Криза 7 років: феноменологія, проблеми : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2018. 112 с.
12. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: навч. посіб. 2-ге вид., допов. К. : Академвидав, 2011. 382 с. (Альма-матер).

Допоміжна:

1. Азін В. О., Байда Л. Ю., Грибальський Я. В., Красюкова-Еннс О. В. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб./ за заг. ред. Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В. К., 2013. 128с. https://ud.org.ua/images/pdf/Dostupnist_ta_universalniy_dizayn.pdf (дата звернення: 27.07.22)
2. Вікова психологія. О.П.Щотка, М.Д.Бойправ, В.П. Пісоцький та ін. Ніжин, 2012. 309 с.
3. Горянська А.М., Пісоцький В.П. Психічний розвиток та формування особистості в онтогенезі: навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Київ, КНТ, 2017. 144 с.
4. Горянська А.М., Пісоцький В.П. Комунікативна компетентність майбутніх вчителів початкової школи як умова їх успішної педагогічної діяльності. *Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи. Зб. матеріалів II-ї Міжнародної інтернет-конференції*, м.Ніжин, 21

жовтня 2021 року / Т.В. Гордієнко, Н.М. Демченко та ін. Ніжин; НДУ ім. М. Гоголя. 2021. С. 28-30.

5. Калашникова Н. Як організувати та підтримувати спілкування і взаємодію дітей в інклюзивному класі. <https://irctar.e-schools.info/m/pages/defektolog> (дата звернення: 27.07.22)

6. Кутішенко В. Вікова та педагогічна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 128 с.

7. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник. Київ – Івано-Франківськ : «Нова Зоря», 2020. 435 с.

8. Прохоренко Л.І., Бабяк О.О., Баташева Н.І., Душка А.Л., Недозим І.В., Омельченко І.М., Орлов О.В. (2020). Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник / за ред. В.В.Засенко, Л.І.Прохоренко. 2020. 435 с.

9. Сизко Г. І. Психологічні бар'єри при взаємодії з людьми з особливими потребами: причини та шляхи подолання. Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. Т. 14. Методологія і теорія психології. Київ; Ніжин : М. М. Лисенко, 2018. Вип. № 1. С. 279-287.

10. Терлецька Ю.М. Психологія розвитку та успіху особистості: навч. посіб. Г. М. Закалик, Ю. М. Терлецька, Н. М. Шувар. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 488 с.

11. Nicole Arduini-van Hoose. (2021). Textbook for Adolescent Psychology course. <https://www.oercommons.org/courses/adolescent-psychology> (дата звернення: 27.07.22)

12. Dacey J.S., Mack M.D., Fiore L.B. (2016). Your anxious child: how parents and teachers can relieve anxiety in children, 2nd edition. 2016. Wiley-Blackwell. 208 p.

13. Kearns, Tori and Lee, Deborah, (2015). "General Psychology: An Introduction". *Work Open Textbooks*.: <https://nobaproject.com/textbooks/tori-kearns-new-textbook> (дата звернення: 27.07.22)

14. Marcus Weeks. (2016). Psychology in minutes: 200 key concepts explained in an instant. Quercus Publishing Plc, 2016. 416 p.

15. Personality Development across the Lifespan. (2017). Academic Press, 2017. – 602 p. <https://www.sciencedirect.com/book/9780128046746/personality-development-across-the-lifespan>

16. Votaw, Kate, (2020). "General Psychology for Honors Students". *Open Educational Resources Collection*. 23: <https://irl.umsi.edu/oer/23/> (дата звернення: 27.07.22)

Періодичні видання:

1. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка «Психологічний часопис» <https://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal/indexing>

2. Теорія і методика професійної освіти <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/3/index>

3. Журнал «Психологія і особистість» – psychpersonality.inf.ua/Archive.html

4. Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології» – <https://science.kpnu.edu.ua/portfolio/problemny-suchasnoji-psyholohiji/>

5. Науковий теоретико-методологічний і прикладний психологічний журнал «Психологія особистості» – <https://ps.pu.if.ua/>

6. Технології розвитку інтелекту – <https://psytir.org.ua/>